

A VENDÉGLŐS

A Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulatának és a „Magyar Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Országos Szövetségének” hivatalos közlönye.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., KALVIN-TÉR 2.
TELEFON: JÓZSEF 22-70.

Előfizetési ára nem tagok részére:
egy évre 60 korona.

Egyes szám ára 4 korona.

Megjelenik havonként kétszer.

A „Vendéglős“-t az Ipartársulat és az Országos Szövetség tagjai a tagsági díj fejében ingyen kapják.

Hirdetéseket csakis ajánlhatóknak ismert cégektől fogadhatunk el.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., KALVIN-TÉR 2.

Kéziratok a szerkesztőség címére küldendők.

FIGYELMEZTETÉS.

Julius tizenegyedikén lesznek a községi választások. A kartársak csakis olyan párt-hoz csatlakozzanak, amely vendéglősöket és korcsmárosokat is felvesz listájába s ne szavazzanak más listával, csak amelyen vendéglős és korcsmáros is szerepel a jelöltek sorában.

A vidéki kartársak, a megyebizottsági tagok választásánál ugyanezeket az elveket kövessék.

Segítsünk, amíg nem késő.

A magyar szállodákat, a fővárosiakat ép úgy, mint a vidéken levőket komoly, végzetesnek mutakozó válság fenyegeti. Nem bírják tovább. Elérkeztek arra a határra, amelyen már csak a pusztulás felé visz az út.

Megpróbáljuk az őszinte és igaz szót, abban a reménységben, hogy meghallgatásra és megértésre talál. Minden téren nehéz a helyzet, mindenkinek a vállát nehéz teher nyomja, de senkiét oly súlyos és elviselhetetlen, mint a szállodásét. Másra csak egyenként hullanak a csapások, a szállodásra özönével.

Csak nagyjában soroljuk fel egy-egy szálló meg sokasodott terheit. A bérösszeg három-négyszáz százalékkal emelkedett. A világítás, a fűtés elviselhetetlen terhekké jár. Minden beszerzés horribilis összegbe kerül. A személyzet fizetése és ellátása rettenetes teher. A mosás többbe kerül, mint hajdan egy egész szálloda. Minden javítás, tatarozás kincseket emészt fel. A víz, a lift, a tisztogatás vagyonokat eszik.

S ez még nem minden. A katonaság beszállásolása hazafias kötelesség. De súlyos teher, amely nem oszlik fel milliónyi vállra, de egyedül a szállodásokat nyomja. A menekülők, a szerencsétlen waggonlakók elhelyezése az emberség követelése. De miért kizáróan a szállodásé ez a teher is?

A mai árak, a mai viszonyok, a mostani életfeltételek között eljutottunk oda, hogy a szállodások szörnyű terhei felemésztették a multak eredményét, megették a takarékoság gyümölcseit, elfogyasztották a befektetett tőkét s most már az eleven húson kezdenek rágódni.

Hová vezet ez? Elzüllesztí a szállókat. Lerontja, a diktatura eltakarított szennyébe sülyesztí vissza, piszkossá, elhanyagolttá, rongyossá teszi. A szállókkal együtt persze tönkremennek a tulajdonosok és bérlők is, jómódú, szörnyen megterhelt „adóalany“-okból koldusok lesznek s tönkremegy egy hajdan nagy és virágzó, az ország jómódját és büszkeségét jelentő ipar!.. S ne higgye senki, hogy ez csak a szállók és szállodások veszte! Ennek az iparnak a pusztulása romlást jelent a kereskedelemnek, a közlekedésügynek, az idegenforgalomnak, a kulturának! Egy lavinát indít meg a szállók veszedelme s ez a lavina elsöpör sok mindent, ami nekünk drága, ami érték, ami büszke jövődöt és felvirágzást ígér.

Meg kell menteni ezt az ipart minden áron. Segítséget kérünk, amíg nem késő!

S ma már nem segítség némi csekély tehermentesítés. Gyökeres orvoslásra van szükség. S noha esküdt ellenségei vagyunk minden drágításnak, noha félünk és rettegünk minden áremeléstől, amely végső eredményében úgy is reánk sujt vissza, nem látunk és nem tudunk elképzelni más megoldást, mint a szállodák szoba árainak jelentékeny emelését.

Nem volna sok célja a mi viszonyainkat összehasonlítani a külföld viszonyaival. Más ország, más körülmények, más életmód. De azért mégis megemlíthetjük, hogy nálunk a legnehezebb és legsúlyosabb életviszonyok dacára a legalacsonyabb és legjelentéktelenebbek a szállók szoba árai. Amiért a külföldi odahaza. egy odut se kaphat valami útszéli viskóban, azért nálunk a legelőkelőbb szálloda fényes szalonjaiban lakik nagy úri kényelemben. S az eredmény, hogy a külföldi kinevet, a szállodás tönkremegy.

A szállóban való lakás alapjában luxus. Hosszabb tartózkodásra, állandó lakásnak a szálló nem való. Az átutazó egy-két napra nem érzi meg a kissé nagyobb terhet, aki pedig nagy kényelmet, úri ellátást, fényes gondozást, ragyogó tisztaságot követel meg, adja meg az árát legalább olyan mértékben, hogy mindezeket a földi jókat a maga pénzéből élvezí és nem a szállodás vagyónának romjaiból.

Az ármegállapítás manapság, annyi keserves és szomorú tapasztalat után igen egyszerű. Jóformán egy

garasig ki lehet számítani mindenkinek a terheit, a költségeit, a kiadásait. S másképp becsületos ipart, tisztességes kereskedelmet teremteni és fentartani nem lehet, minthogy minden kiadást számon tartunk, minden terhet a mérlegbe vetünk, ehhez hozzáadjuk a rendes, se nem túlnagy, se nem túlkicsi polgári hasznot s megvan a forgalmi ár.

Ennyit, ami minden embert megillet, ami mindenkinek kijár, kérnek a szállodások is. Se többet, se kevesebbet.

TÁRSULATI ÉLET.

(Hivatalos közlemények.)

Rovatvezető: WALTER KÁROLY titkár.

* A „Budapesti Szállodások-, Vendéglősök és Korcsárosok Ipartársulatának“ hivatalos helyisége: Budapest, IV., Kalvin-tér 2.

*

* **Hivatalos órák:** hétköznapon délelőtt 9 órától délután 2 óráig.

*

* **Tagértekezlet.** Ipartársulatunk hivatalos helyiségében minden hétfőn délután négy órakor tagértekezletet tart, melyre a tagtársak figyelmét e helyen is különösen felhívjuk. Ezeknek a tagértekezleteknek céljuk a tagtársak között a barátságos érintkezést, az ismerkedést, az összetartozandóság érzését előmozdítani, a kartársi együttérzést ébrentartani. Jöjjenek el a kartársak ezekre az értekezletekre minél nagyobb számban, hogy így idővel teljes társasköri élet fejlődhessen ki közöttük. Az ily tagértekezleteken a lelkek közelebb férköznek egymáshoz, az egyesek bajai megértésre találnak és a rendszerint kifejlődő eszmecsere nagyban hozzájárul egyes kételyek eloszlatásához és együttes eljárás létesítéséhez.

*

* **Pénzbeszédőink:** Grosz György és Köhler Károly.

*

* **A m. kir. Posta- és Távirtdaigazgatóság** 45590/1920. számú határozatával hivatalos lapunk „A Vendéglős“ számára a hirdlapjegy bérmentesítést megadta.

*

* **Kérelem.** Ipartársulatunk tagjai közül néhányan nyilván félreértésből vagy túlzott óvatosságból nem fogadják el a levérhordótól lapunkat. Ezt bizonyára csak azért tehetik, mert azt hiszik, hogy a lap elfogadásából rájuk esetleg anyagi megterhelés járul. Kérjük ipartársulatunk tagjait, világosítsák fel ezeket a kartársakat, hogy a lapot *tagsági díjuk fejében*, minden külön ráfizetés nélkül kapják s komoly kárát vallják, ha minden ügyükkel és bajukkal alaposan foglalkozó lapjukat nem olvassák rendszeresen.

*

* **Az állami munkaközvetítő.** Mind sűrűbben érkezik panasz ipartársulatunkhoz, hogy tagjaink az állami munkaközvetítő hivatalt mellőzik, személyzetüket nem onnan szerzik be. Ipartársulatunk Elnöksége e helyütt is arra kéri az ipartársulat tagjait, hogy az állami munkaközvetítő hivatalt nemes feladatának teljesítésében támogassa, személyzetét onnan szerezzék be, mert csak úgy remélhető, hogy minden üzlet a megfelelő személyzethez jut és hogy minden állás nélküli vendéglői alkalmazott elhelyezést nyer.

Az „Árvizsgáló“ válsága.

— Vihar a sörárak körül. —

A napilapokat az elmúlt héten egy fellünnést keltő hír járta be, amely arról szólt, hogy Degré Miklós doktor kuriai bíró, az Árvizsgáló Bizottság elnöke, valamint helyettese Bud János doktor alelnök beadta tisztségéről való lemondását.

E hírek napvilágra jutása óta legalább egy hét mulott el anélkül, hogy bármely forrásból megcáfolták volna a napilapok jelentését, s így bizvást feltehetjük, hogy a hír a maga egészében igaz.

Ámde úgy érezzük és úgy gondoljuk, hogy az elnök és alelnök lemondása korántsem javít a valóban meglevő tarthatatlan állapotokon. Degré Miklós személye és szereplése mindig kifogástalan és rokonszenves volt. Igazságszeretet és belátás vezette mindig és mindenben. Teljesen megérdemelte a bizalmat és köztiszteletet. S ha hiba van valahol, ha javítás és változás szükséges, ez nem az elnök és alelnök személyét érinti, hanem az intézményt magát.

Hat esztendő az élet során nem valami tulságosan hosszú idő. Intézményekben és alkotásokban rendszerint csak perceknek felel meg. Ámde a legutóbbi hat esztendő borzalmas, mindent felforgató, egymásra zúduló eseményeivel páratlan a világtörténelemben. Ez a hat esztendő korszakokat jelentett és korszakokat forgatott fel. Ennek a hat esztendőnek rettenetes viharait semmi se állotta meg: se trón, se alkotmány, se parlament, se pragmatika, se sokszázados ősi hagyományok!

Ami más intézményekkel más időkben csak évtizedek vagy évszázadok mulva következett be, ennél jóformán hónapoként ismétlődött — túlélte magát, időszerűtlen lett, nem felelt meg céljainak.

Mi, talán mi egyedül, bátran leszögezhetjük ezt a tényt, mert ennek a lapnak már az első számában bátran és nyíltan hirdettük ezt a tényt. Már akkor is megirtuk, hogy ezt az intézményt vagy teljesen meg kell szüntetni, vagy legalább eltávolítani onnan azokat, akik nem állják meg a helyöket. S ezek nem az elnök és az alelnök voltak, hanem azok az előadók, akiket annak idején meg is neveztünk.

Ahol minduntalan javítani, módosítani, megdönteni kell, korrigálni és gyógyítani, az a szerv nem működik helyesen...

*

S most felhozunk egy újabb példát,

Tudvalevő, hogy a sör újabb drágulás tárgya lett. Az adó tétele *hektoliterenként ötvenkét koronával emelkedett*. Ezt a többletet a dolgok természete szerint a fogyasztónak kell viselnie és senkinek egy pillanatilag kifogása nem volt ellene, hogy a milliós jövedelmekben dúslálkodó sörgyárok az adókat áthárítsák a vendéglősökre. Drágább az adó, drágább a sör: fizess vendéglős!

Ámde amikor a vendéglős a természetes folyamat rendjén a maga többletét a fogyasztóra akarja tovább hárítani, közbelép az Árvizsgáló Bizottság hatalmi szavával: a sör ára a vendéglőben nem emelhető. A gyárban igen, a vendéglőben nem. Hát miből kerüljön elő a többlet? A vendéglős zsebéből, ahol már alig van valami?

Az Árvizsgáló arra persze nem gondol, hogy a korábbi árakat is *ő állapította meg*. Már akkor is szűkmarkúan, úgy hogy a vendéglősnek alig-alig jutott ki a tisztos polgári haszna. Ebből a kevésből fizesse talán az újabb sokat? Vagy arra talán gondolt az Árvizsgáló, hogy a vendéglős jövedelme még akkor is megcsappan, ha akadály nélkül megengedik az újabb teher természetes áthárítását? Mert arról persze vitázni se lehet, hogy az újabb emelés a fogyasztás nagyfokú csökkenését fogja előidézni, ami már magában csökkenti a vendéglős keresetét.

Egy vendéglősről három bört lehozni, talán mégis kissé sok!

Mindezekre való tekintettel az Ipartársulat a következő felterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi magyar királyi miniszterhez:

Nagyméltóságos Miniszter Úr!

Kegyelmes Urunk!

Tisztelettel alulirott ipartársulat és annak minden egyes tagja hazafias kötelességének ismerte a múltban és ismerni fogja a jövőben is áldozatot hozni, valahányszor azt a Haza, vagy a köz érdeke úgy kívánja. Nem volt egyetlen egy eset sem, hogy ehhez az elvéhez hű ne maradt volna. Tanubizonyosságát adta áldozatkészségének úgy a négy és félévig tartott világháborúban, valamint a szerencsétlen menekülők elhelyezésénél és élelmezésénél is.

Fel kell azonban emelnünk tiltakozó szavunkat akkor, mikor a velünk való bánásmód az igazság és méltányosság egyenes arculcsapása.

A jelen eset, mely arra készlet, hogy Nagyméltóságod védelméért esedezzünk, nemcsak igazságtalan, hanem *érthetetlen is*.

A sörgyárok engedélyt kaptak arra, hogy a reájuk rótt állami adót a sör nagybani *eladási árához hozzászámíthassák* és így a vendéglősökre átháríthassák. Semmi sem természetesebb, mint-hogy a vendéglősök viszont arra kérték az Országos Központi Árvizsgáló Bizottságot, engedje meg, hogy ezt az áremelést — hektoliterenként ötvenkét koronát — átháríthassa a fogyasztó közönségre.

Érthetetlen az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság előadója — dr. Boleman Jenő úr — határozottan kijelentette, hogy *kérésünket nem teljesíti*, mert a sör kicsinybeni eladási ára máris oly magasra van megállapítva, hogy azt emelni nem engedi.

Kérdjük már most Nagyméltóságodtól, igazságos-e az, hogy a milliós nyereséggel dolgozó *sörgyáraknak megengedik* a reájuk nehezedő megterhelést fogyasztó közönségükre áthárítani, ellenben a vendéglősöktől — akik ez esetben tulajdonképpen csak mint *közvetítők szerepelnek* a sörgyárok és a nagyközönség között — kívánja dr. Boleman úr, hogy a sörgyárok helyett viseljék

TÁRCA.

A millárdos lakomája.

Gasztronómiai novella.

Írta: Németh Aladár.

Használati utasítás:

Részletekben, de mindig éhgyomorral fogyasztandó.

Mr. Rich — a banktrust elnöke — mélyen hátradőlt mesterien megkonstruált, csapágyas, bőrrel párnázott székében. Lábat a hatalmas íróasztal vastag tölgyfalapjára rakta. Erélyes mozdulattal nyújtotta látogatója elé szivaros dobozát, melyben Havanna büszkeségei illatoztak. Csend volt. Csak az íróasztalban elhelyezett óra ketyegett egyre figyelmeztetően: Time is money.

Mr. Richt a newyorki tőzsde a „tettek emberé”-nek nevezte. Büszke is volt erre a jelzőre. Ezuttal is mindjárt a dolog velejére tért:

— Mr. Nemes! Önnek tiz nappal ezelőtt kábeleztem, hogy a lehető legrövidebb idő alatt tiszteljen meg látogatásával. Ön erre nem kérdezősködött, nem fontoskodott, hanem az első hajóval útra kelt az új világ lobogós fáklyát tartó istennője felé. Ez a készség s ez a gyorsaság mélyíti bennem azt a jó benyomást, amelyet múlt évi európai utazásom alkalmával ön reám gyakorolt s megerősíti bennem azt a bizalmat, amelyet az önről szerzett információk is keltenek.

— Nos ön jól tudja, hogy leányom eljegyezte magát gróf Kondorossyval. Leányom hallani sem akar arról, hogy esküvője itt, a Fifth-Avenui palotában tartassék meg. Ragaszkodik ahhoz, hogy az egybekelési

szertartás helye az öreg Európa, a gróf kondorosi kastélya legyen. Leányom óhajtása: parancs. Az ifjú pár egybekelését szűk családi körben, Kondorosnak ódon kastélyában fogjuk megünnepelni. A lakodalmi lakoma rendezésére önt, a kondorosi Hotel Arany Birka managerét szemeltem ki. Önnek kötelessége arról gondoskodni, hogy a lakodalmi lakoma méltó legyen hozzám, a newyorki pénzvillág fejéhez, méltó legyen leányomhoz, kinek hozománya 100 millió dollár s méltó legyen jövendőbeli vőmhöz, kinek ősei már a XIII. században sikerrel fosztogatták a birtokukon átvonuló kalmárokat. Olyan estebédet kell önnek arrangálnia, amelyről ámulva beszéljen mind az öt világrész. Sőt a Mars is, ha sikerülni fog addig Mr. Inventor barátomnak az égitestekkel való érintkezésre vonatkozó találmányát a gyakorlatban megvalósítani.

— Röviden: non plus ultra lakodalmi lakomát rendelék, amely lakomára nyugodtan kijelenthessem: „No ilyet még nem ettem!”

— A költség teljesen mellékes. Ön jól tudja, hogy akkor, amidőn egyetlen leányomról van szó, nincs a pénznek számomra annyi jelentősége sem, mint ennek a hamunak, amelyet szivaromról leverek. Teljesen szabadkezet biztosítottak tehát önnek.

— Mindössze az a kikötésem, hogy az estebéd — minden bősége és gazdagsága mellett is — ne legyen Trymalchion lakomája, vagy olyan magyar koronázási díszbéd, — folytatta némi gunyos hangsúlyozással a számolatlan milliárdok ura, aki bár ifjúságát részint mint kifutó boy, részben mint rikkancs élte le, mégis nemcsak az antik görög világról mutatott meglepő jártasságot, hanem még a magyar nemzeti történelmi szokásokról s tradíciókról is. Hiába mégis

ezt az elég nagy adót, vagyis dr. Boleman úr, aki egy ízben az eléje járuló vendéglős küldöttségnek kijelentette, hogy *a vendéglősökkel szemben elfogult*, odáig viszi a vendéglősök iránt viselt ellenszenvét, hogy *még igazságtalanságtól sem riad vissza*, csak-hogy az általa gyűlölt vendéglősöket megkárosíthassa.

Bizunk azonban Nagyméltóságodnak igazságérzetében és a közügyeknek önzetlen intézésében, tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék megengedni, hogy ezt az újabb sörár-emelést mi is átháríthassuk fogyasztó közönségünkre, illetőleg hogy ennek megfelelően felemelhessük a sörnek kicsinybeni elárúsításnál az árakat.

Maradtunk Nagyméltóságodnak alázatos szolgálói

Walter Károly
titkár.

Keszey Vince
elnök.

Bizva-bizunk benne, hogy erre a beadványra igazságos orvoslást érünk el, amiről annak idején sietünk a nyilvánosságot értesíteni.

ITTHON ÉS A NAGYVILÁGBAN

— **Figyelmeztetés.** Értesítjük t. tagjainkat, hogy a községi választások ideje alatt július hó 10-én este hat órától kezdve július hó 13-án reggel nyolc óráig, semmi féle szeszes italt kimérni nem szabad.

— **Tilos a dohányárúsítás.** (Figyelmeztetés.) Az ipartársulat elnöksége nyomatékosan figyelmezteti az ipartársulat tagjait, hogy a vendéglőkben, korcsmákban, szállókban az alkalmazottak kincstári dohánygyártmányt engedély nélkül semmi szín alatt sem árúsíthatnak.

csak a self-made manek birnak igazán alapos tudással, gondolta magában Nemes.

— Nem! Kiáltott határozottan Mr. Rich. Nem kérek olyan extravagans, fejetetejére állított örültségeket sem, mint amilyenekkel „barátaim” igyekeznek vendégeik spleenjét elűzni. Nem tartok igényt olyan diner-re, mint amelyet Mr. Snobnál, a vasutkirály palotájában lóháton fogyasztottak el. Én már csak megmaradok a biztos talaj konzervatív szokása mellett s nem vagyok hajlandó a fejedelmi pompával felnyergelt lovak hátán felszerelt asztalkán étkezni. Még akkor sem, ha a lovak patáit gummiburokkal látják el. A már sablonossá vált óriási üveghaltartót is elengedem, a benne evickelő aranypikkelyes primadonnával együtt. Annyival kevésbé sem kívánok ily újvilági örültségeket, mert leányom lakodalmáról van szó s mert a diner helye az ősi kondorosi várkastély lesz. Az ilyenfajta mulatozást átengedem kollegáimnak. Én csak a bőrzén szoktam non valeur-ökkel operálni, — és itt finoman mosolygott a bankárok királya — a magam életében valódi értékeket akarok látni és érezni. Az ünnepi étkezésnek számolnia kell a modern ember gyomrával. A menut tehát nemcsak a szemnek, hanem a gyomornak is állítsa össze. Ez minden kikötésem. Van valami megjegyezni valója?

— Mr. Rich! Megbizása végtelenül megtisztel. Legyen róla meggyőződve, hogy olyan lakodalmi lakomát rendezek, amely méltó lesz kedves leányához, akinek hozományánál csak szépsége nagyobb, felelte a látogató, aki nyilván jó emberismerő volt s tudta, hogy a hiuság még a newyorki Krözusoknak is Achilles-sarkuk. — Csupán két kérdést bátorkodom feltenni. Teritékszám?

A kihágásokért az üzlet tulajdonosa felelős. Ugyancsak tilos e hónap tizenötödiktől, hogy rokkantak árúsítsanak dohányt a vendéglőkben vagy korcsmákban. A kihágásokért ez esetben is az üzlet tulajdonosa felelős, akit ezer koronáig terjedhető pénzbírsággal és az italmérségi engedély megvonásával sújtanak. Ez utóbbira vonatkozólag az ipartársulat a pénzügyigazgatóságtól a következő átiratot kapta:

A fő- és szék. m. kir. pénzügyigazgatóságától.

39113 szám

I. 1920

Budapesti szállodások, vendéglősök ipartársulatának

Budapest.

Értesitem a Cimet, hogy a rokkant bajtársak munkaképtelen rokkant tagjai részére e pénzügyigazgatóság által kiadott budapesti kávéházi, éttermi stb. nyilvános helyiségekre szóló korlátolt dohányeladási engedélyek tekintettel az azokkal üzött szemérmetlen visszaélésekre és mértéktelen árdrágításokra, június 15-ével bevonatnak és érvényüket veszítik.

Ez időn túl nincs senkinek jogosítványa arra, hogy a fent megjelölt helyiségekben bármiféle dohánygyártmányt árúsítson.

Felhívom a Cimet, hogy a kötelékébe tartozó iparosokat erről az értesítésemről tájékoztatni sziveskedjék azzal, hogy a jelzett időn túl helyiségeinkben dohány és dohánygyártmányoknak eladását sem rokkantoknak, sem pincéreknek vagy egyéb alkalmazottjaiknak semmi körülmények között se engedjék meg, mert az 1887. évi 44. t.-c. 24. szakasza szerint a vendéglősök, korcsmárosok, kávéházi és minden más nyilvános helyiség tulajdonosai ezer koronáig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt felelősek azért, hogy üzlethelyiségeikben akár alkalmazottjaik, akár pedig idegenek által dohány vagy dohánygyártmányok elne árúsíttassanak.

Amennyiben ezen értesítés után nevezett nyilvános helyisé-

— Húsz.

— Időpont?

— December 10.

— Köszönöm. A megrendelést elvállaltam.

— Allright. Good by! köszönt Mr. Rich s máris maga elé vette telefonját, hogy meghallgassa titkárja jelentését az aznapi tőzsdei manőver állásáról. Mert az üzlet, a business, vagy helyesebben az ahhoz kapcsolódó izgalom életszükséglet volt számára. Talán proteinek, szénhidrátok nélkül tovább tudott volna élni, mint a business izgalma nélkül. Ez jelentette számára az élet élvezetét. A l'art pour l'art elv nála d'argent pour d'argent-ná alakult. Az üres szórakozásokat, a drága idő léha pazarlását nem ismerte. Agya szakadatlanul dolgozott. Szívesen idézte Ibsent: Örömet és ne szórakozásokat! Örömet pedig csak zseniális tervek kivételében, pénzügyi hadjáratokban, tőzsdei csatákban, no és leánya okosságában és jótékonyági sikereiben talált.

A kondorosi vendéglős a modern Krözus udvarmesterének kíséretében ment keresztül a hallon. Régi francia gobelinek, nagy mesterek eredeti, vagyontérő képei, selymes perzsa szőnyegek káprázata játszott előtte. Nemes vérbeli hôteier volt. Már dédapja is a hajléktalanok ellátásának mesterségét folytatta s így különösen kifejlődött szépérzéssel rendelkezett. Szeme megakadt egy Munkácsy-képen: Mozart utolsó percei. Az udvarmester észrevette ezt a heves érdeklődést s mosolyogva jegyezte meg:

— Ezt a vásznat potom 50,000 dollárért szereztek meg.

(Folytatása következik.)

gek tulajdonosainak üzemében engedély nélküli dohány vagy dohánygyártmány eladás állapították meg, így azok italmérését engedélyei el fog vonatni.

Budapest, 1920 június 9-én.

Czajlik

h. államtitkár, pénzügyigazgató.

— **A szakiskola jubileuma.** Az idén lett huszonöt esztendeje, hogy a budapesti vendéglősök szakiskolája megnyílt s megkezdte hasznos működését, amely több ezer szakképzett, alaposan iskolázott, minden irányban bevált növendéket avatott kiváló iparossá. Ennek a félszázados, mintaszerű intézménynek köszönhető, hogy a magyar vendéglősipar világszerte elismert lett és megbecsült s ennek a vivmánya az is, hogy a magyar pincér az egész világon, de legfőképp a kényes Angliában és Amerikában jóformán a legkeresettebb minden nemzetbeli pincérek közt. A szakiskola negyedszázados működését e hónap 24-én évzáró ünnepéllal fogja méltóan és egyszerűen megünnepelni. A jubileumra a következő meghívók mentek szét:

MEGHIVÓ.

A BUDAPESTI VENDÉGLŐSÖK SZAKIRÁNYÚ ISKOLÁJA FENNÁLLÁSA 25-İK ÉVFORDULÓJÁN, 1920. ÉVI JUNIUS HÓ 24-ÉN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR AZ ISKOLAÉPÜLET (VII., NYÁR-UTCA 9.) TORNATERMÉBEN

ISKOLAI ÉVZÁRÓ ÜNNEPSÉGET

TART, MELYRE TISZTELETTEL MEGHIVJA

BUDAPEST, 1920 JUNIUS HÓ

WALTER KÁROLY S. K.
FŐIGAZGATÓ.

PALKOVICS EDE S. K.
FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG ELNÖKE.

A szakiskola ünnepére K. Kritsfalussy István megírta az iskola alapításának, életének és eredményes működésének érdekes és tanulságos történetét, amelyet ehhez a számunkhoz csatolt külön mellékleten egész terjedelmében közlünk. Azt hisszük, az olvasónak szívesen fogadott ajándékkal kedveskedünk ezzel.

— **Szakiskola.** Az Ipari- és Kereskedelmi Oktatási Tanács a Budapesti Szállodások-, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulatának oktatási bizottságával letárgyalta a vendéglős szakiskolák új tanítási tervezetét Gaul Károly min. tanácsos elnöklete alatt beható tanácskozás tárgyává tette a tervezetet, mely hivatva lesz a tanítási tervezésbe felvett igen fontos szakismeretekkel jövő vendéglőseink szakképzettségének értékes emelését elősegíteni.

— **Zsemlye a vendéglőkben.** Félhivatalosan jelentik: A közlelmezési minisztérium az Árvizsgáló Bizottság élelmezési ügyosztályával afelől folytatott tanácskozásokat, hogy miként lehetne megoldani a *fehérsütemény árúsításának kérdését*. Az kétségtelen, hogy a szigorú tilalmak és büntetések ellenére még mindig méregdrága áron árúsítanak úgynevezett fonott fehérkalácsokat, darabját öt koronáért. A bizottságok kalkulációja most odairányul, hogy milyen súlyban kerüljön forgalomba az a fehér sütemény, a zsemlye, amelyet a fogyasztóközönség számára darabonként egy koronáért árúsítanak. A kalkuláció megejtése után a főváros valamennyi pékségében előállíthatják az egy koronás zsemlyéket, árúsíthatják valamennyi kávéházban, vendéglőben és kávéházakban, de az utcai árúsítást továbbra is megtiltják. Csak egységes típusú és nagyságú zsömléket szabad majd készíteni és tilos nagyobb zsömléket drágább áron forgalomba hozni.

Örömmel vesszük tudomásul ezt a hiradást, melyet a napi lapok is közölnek, csak csudálkozva látjuk a különös beállítást, amely olyan színben akarta feltüntetni a dolgot, mintha a zsemlyesütést a vendéglősök ellen élesztenék fel újra. Csak azt a tényt akarjuk itt megállapítani, hogy az egész akció a mi ipartársulatunk kezdeményezésére indult meg, mi sürgettük folyton a kérdés illetén megoldását s ha a legközelebb jövőben aránylag olcsó zsemlyével kedveskedhetünk a közönségnek, az tisztára a vendéglősök érdeme lesz.

— **A képesítés ügye.** A szállodás- és vendéglősiparnak képesítéshez való kötése ügyében örvendetes fordulatról tehetünk jelentést. Az elmúlt hetekben több napon keresztül tartott ankénten, amelyet Emich Gusztáv kereskedelmi miniszter nyitott meg és amelyen utóbb Lipták Pál államtitkár elnökölt, alaposan megvitatták az új ipartörvény tervezetét. Az ankéten, mely a régi képviselőház termében volt, résztvettek az összes ipartestületek és társulatok, a kamarák, a gyáriparosok szövetsége, a Baross-Szövetség s mindama hatóságok, amelyek közelebről érdekelve vannak az új tervezetben. Már az általános vita során több szónok (így Szávay Gyula a Baross-Szövetség és Dóczy Sámuel az Iparegyesület nevében) szóba hozta a szállodás- és vendéglősiparnak képesítéshez kötését, ami legtöbb jelen volt részéről hathatós támogatásra talált. A részletes vita során azután Gudel Károly szólalt fel a mi ipartársulatunk nevében s hosszabb beszéd során hozta fel azokat a nyomós érveket, amelyek az Ipartársulat és az országos szövetség álláspontját képviselik. A nagy figyelemmel hallgatott beszéd után az ankét nagy lelkesedéssel csatlakozott ahhoz a kívánsághoz, hogy a vendéglős és szállodai ipar képesítéshez köttessék.

— **A balatoni fürdők.** A következő félhivatalos értesítést azzal a komoly figyelmeztetéssel hozzuk a balatoni fürdőkben működő kartársak tudomására, hogy a rendelkezésekben szigorúan ragaszkodjanak s azoknak minden tekintetben feleljenek meg, nehogy komoly következményeknek tegyék ki magukat:

A balatoni fürdők kormánybiztosa, dr. Oroszy Géza ügyvéd, aki Balatonföldváron már megkezdte működését, átiratban fordult az Országos Központi Árvizsgáló Bizottsághoz, hogy legyen segítségére a bizottság az ottani uzsoraárak letörésére, különösen a vendéglői, kávéházi és egyéb árak megállapítása ügyében. Az Árvizsgáló Bizottság elnöke úgy intézkedett, hogy dr. Bolemann Ernő törvényszéki bíró, a közgazdasági osztály vezetője utazzék le a balatoni fürdőhelyekre és ott külön-külön vizsgálja meg a helyi viszonyoknak megfelelően az árakat és tapasztalatairól tegyen jelentést s ennek alapján hozza meg az Árvizsgáló Bizottság elnöke a döntést. Dr. Bolemann Ernő kifejtette az Árvizsgáló Bizottságnak szempontjait, a fürdőtelepek árainak letörésére vonatkozólag. Az Árvizsgáló Bizottság minden egyes nyilvános étkező üzemben el fogja rendelni egy meghatározott súlyú és megfelelő adagból álló menünek a felszolgálatát. A menürendszer kötelező lesz minden balatonmenti fürdőtelepen ebédre és vacsorára. Azonkívül felszolgálhatnak étlap szerint is ételeket, úgy, hogy a balatoni fürdőkben nyaraló étlap szerint is étkezhetik. A cél az, hogy a szerényebb igényű fürdővendég is ki legyen elégítve. Épen ezért kötelezővé teszik a menük kiszolgáltatását és ezenkívül kötelesek a vendéglősök ép úgy, mint a fővárosban főzeléket feltéttel is kiszolgáltatni. Az étlapon levő ételek árait is ellenőrizni fogja az Árvizsgáló Bizottság a fürdőtelepeken, úgy, hogy aránytalanul magas árakat nem számíthatnak fel ott sem és esetenként fogja elbírálni az árdrágító kihágásokat,

amelyek esetleg maguk után fogják vonni az iparüzési jog megvonását is.

— **A debreceni ipartársulat a Szövetségért.** A debreceni szállodai, vendéglős, kávé és korcsmáros ipartársulat, amely igen sok kérdésben és ügyben elsőnek érezte és találta meg a helyes utat a következő megszívlelendő és követésre méltó határozatáról értesítette az Országos Szövetség vezetőségét:

A Magyar Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Országos Szövetsége tekint. Vezetőségének.
Budapest, IV., Kálvin-tér 2.

A Debreceni Szállodás, Vendéglős, Kávé és Korcsmáros Ipartársulat június 15-én tartott ülésében a legnagyobb rosszalásának kifejezése mellett értesült azokról a széthúzó törekvésekről, melyekkel egyesek gáncsot akarnak vetni a Szövetség szakszerű és hazafias működésének.

A debreceni Ipartársulat biztosítja a t. Vezetőséget, hogy *rendületlenül ragaszkodik több évtizedes Szövetségünkhöz* s mint annak tagjai együtt fognak munkálkodni azzal szakiparunk jól fel-fogott érdekében.

A tagsági aláírások szép eredménnyel indultak meg, de befejezést csak július 12-én tartandó közgyűlésünkön nyerhetnek.

Addig is fogadja a t. Vezetőségünk Ipartársulatunk tántoríthatlan ragaszkodásának nemcsak hivatalos, de őszinte kifejezését és nyilvánítását, melylyel vagyunk

Debrecen 1920. június 17-én

kartársi tisztelettel s hazafias üdvözléssel

Szathmáry Zoltán
titkár.

Németh András
elnök.

— **A Nyugdíjgyesület.** Bokros Károly elnöklete alatt a „Szállodások, Vendéglősök, Kávésok, Pincérek és Kávéssegédek Országos Nyugdíjgyesülete“ az elmúlt hónap végén is megtartotta rendes havi ülését. A választmányok elszámolását tudomásul vették, néhány nyugdíjazási és végkielégítési ügyet elintézték, majd elhatározták, hogy az öt-öt évenként szokásos matematikai mérleg elkészítésével szakértő matematikust biznak meg. Az is határozatba ment, hogy ezentúl a nyugdíjgyesület hivatalos lapja „A Vendéglős“ legyen.

— **A Szövetség helyiségei.** Az újjáéledt, ismét komoly és alkotó munkába fogó országos szövetség, amelynek teljes neve most már „Magyar Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Országos Szövetsége“ hivatalos helyisége: Budapest, IV., Kálvin-tér 2. A szövetség hivatalos lapja „A Vendéglős“, melynek szerkesztősége és kiadóhivatala ugyanott van.

— **Egy gasztronómiai novella.** Lapunk tárca-rovatában egy újszerű, szokatlan formájú elbeszélés első közleményét találja az olvasó. Az elbeszélésre különösen felhívjuk a figyelmet. „Gasztronómiai novella“ — ilyen talán még nem volt. Valószínűleg azért nem, mert igen kevés lehetett olyan igazi poétalelkű, nagy művészi képességű íróember, aki egyszersmind a vendéglősi és szállodási pályát választotta élethivatásul, vagy mondjuk az olyan vendéglős, aki egyuttal hivatott költő is. A novella szerzője Németh Aladár, egyesíti magában a vendéglőst és a költőt. A debreceni országoshirű Arany-Bika szálló igazgatója, aki kitűnő szakember hírében áll, aki világlátott, tapasztalt, sokat tudó szállóigazgató, de ugyanakkor olyan kitűnő író és elbeszélő, akinek munkáját a legnagyobb igényű szépirodalmi ujság is bizonyára örömmel és büszkeséggel adná közzé. Nemcsak kellemes olvasmány a munkája, de pompás is a

mese szövése, magasan irodalmi a hangja, jólesően derűs a filozófiája, megszédítő a gasztronómiai tudása és kedves, valósággal a nagy Jókaira emlékeztető a magyarsága és a humora. Olvassák el a kis elbeszélést s gyönyörűséget fognak benne találni. (Vulpes.)

EGY KIS VIDÁMSÁG.

Rovatvezető: VULPES.

A mai rossz világban.

Sok volt a panasz, főképp azokban a rémes időkben, amiket a történelem „vörös világ“-nak fog egykor nevezni, hogy a vendéglőkben nemcsak az ételek fogytak rohamosan (tök és gerstli), hanem az étszerek is. Mintha a vendégek az ételekkel együtt a tányérát, a villát, a kést és a sótartót is elfogyasztották volna. Arra is volt már példa a vendéglők történetében, hogy a szervirozó tál is eltűnt az étellel együtt.

Valami kisebb korcsmában egy gyanus társaság vacsorázott, azután csörgetni kezdenek a megmarad poháron egy árván maradt kézzel:

— Fizetni! Sietünk!

Jön az élelmes, éberszemű fizető pincér:

— Tehát uraságtoknak volt: három leves, három főzelék fel-tétellel, három reték, továbbá két borospohár, három kés, két villa, egy sótartó, két szalvéta és egy szervirozó tányér...

A praktikus doktor.

Két orvos találkozik az utcán. Mondjuk Doktor Egy és Doktor Kettő. Melegen üdvözlök egymást s beszélgetnek:

Doktor Egy: Mondja kedves kolléga, egy igen különös szokást mesélnek magáról. Már többektől hallottam, hogy a pácienseit egészen furcsa kérdésekkel faggatja. „Hol volt ma ebédelni?“ „Mit evett tegnap?“ „Mikor evett pecsenyét?“ „Szokott-e szárnyast vacsorálni?“ „Mennyi húst eszik napjában?“ „Szereti-e a spárgát?“... Igaz ez?

Doktor Kettő: Persze, hogy igaz.

Doktor Egy: S miért teszi? Így talán könnyebb a diagnózis?

Doktor Kettő: A diagnózis? Az nem lesz könnyebb... De könnyebben tudom megcsinálni az én számlámat, ha tudom, hogy az ipse hogyan eszik!...

A BESZERZŐBEN.

Rovatvezető: BRÜCK KÁROLY igazgató.

— **Mi kapható?** A beszerző raktáraiban a következő árú kaphatók:

Morzsa, Boszniai (etuvált) aszalt szilva, Makói tojásos tarhonya, Rizs, Maccaroni és levestészta, Szemes kávé, Hutter-féle szappan.

Továbbá:

Kakaó	pr kgr.	K 185.—
Tea, Orange-Pecco	" "	160.—
Mandula	" "	180.—
Mazsola	" "	90.—
Köménymag	" "	60.—
Feketebors	" "	120.—
Hadi kávé	" "	22.—
Franck kávé	" "	15.—
Vegyesiz (vágható)	" "	46.—
Szilvaiz (vágható)	" "	46.—
Paprika	" "	72.—
Só (Import)	" "	11.60
Bab	" "	16.—

Mustár (2 és fél kiló)	pr. üveg K	65.—
Tisztított sardella	„ kgr. „	165.—
Sardella gyűrű	„ dob. „	27.—
Sardinia (portugál)	„ „ „	25.—
Znami ecetes uborka (5 l.)	„ üveg „	60.—
Ecet	„ liter „	5.—
Étolaj	„ „ „	90.—
Margarin	„ kgr. „	100.—
Kénlap	„ csom. „	14.—
Papírszalvéta (Nasscreppe)		
20/40 cm.	„ „ „	100.—
40/40 cm.	„ „ „	120.—
Parafadugó	„ 100 drb. „	65.—
Fémtisztító (fél kgr.)	„ dob. „	10.—
Suroló szappan	„ drb „	3.50
Suhajda-csemege	„ „ „	11.—
Cognac		
Schlosser Germain-féle V. B. P.	„ üveg „	110.—
„ „ „ 1888	„ „ „	130.—

Likőr

Gottschlig-féle: Allasch, Cacao	„ „ „	170.—
Gessler-féle: Triple sec, Gabonakömény, Gand Cordial, Altvater, Chartreuse, Cherry Brandy p. WHc	„ „ „	210.—

Ezenfelül a tagok rendelkezésére áll a hatóságilag kiutalt **cukor és sacharin**-contingens.

Reszelt sajt K 190.— pr kgr.

— **A borosztályból.** A beszerző a Fröhner József cégnél a következő kiváló minőségű borokat kötötte le nagyobb mennyiségben:

Ó, uradalmi fehér rizling bort	K 2600.—	árban,
Ó, prima vörös bort	„ 2600.—	„
Új, 1919. évi uradalmi fehér rizling bort	„ 2200.—	„

hektoliterenként, kölcsönhordókban, teljes fuvaroknál (cca 20—25 hektoliter) Budapest belterületére házhozszállítva, tehát a környék, Kőbánya, Újpest stb. kikapcsolásával, készpénzfizetés ellenében, levonás nélkül, megrendelés, illetve átvétel alkalmával. Az egy fuvaron (20—25 hektoliter) aluli mennyiségek elszállításáról a vevő tartozik gondoskodni és ez esetben az ár hektoliterenként 50.— koronával olcsóbb. A rendelések a vállalat főpénztáránál (IV., Várház-körút 2, I. emelet) eszkozlendők, mely alkalommal előleg fejében 30% fizetendő, míg a hátralékos összeg a bor átvételekor Fröhner cégnél egyenlítő ki. A borminták az irodában rendelkezésre állanak, illetve a borok megízlelhetők.

— **Gyufa a beszerzőben.** A beszerzőbe nagyobb mennyiségű gyufa érkezett, amelynek szétoztását a tagok között a mai napon kezdik meg. A gyufa kitűnő minőségű és elég jutányos árú.

KÖNYHA ÉS PINCE**Amerikai italok.**

Valamikor mégis csak be fog köszönteni újra a melegebb idő, s akkorára talán nem lesz érdektelen néhány amerikai hűsítő italnak, — ugynevezett long drinks-nek — a leírása. Ezek a „hosszú“ italok általában nagyon kellemesek, szemre is tetszetősek és eltérően a többi amerikai italtól, aránylag kevés szeszt tartalmaznak.

Az ilyen fajta italok közül a kedveltebbek a következők:

Claret Cobbler.

(Nagy talpas pohárban felszolgálható.)

Másfél kávéskanál törött cukor, három kanál vízben feloldandó. A poharat ezután megtöltjük finoman törött jéggel, a

cukoroldatot ráöntjük, ezután leöntjük vörös borral, jól felkeverjük és különféle friss gyümölcsessel díszítjük.

Claret Punch.

Ugyanugy készül, csak egy fél likőrös pohár citromlevét tesszük hozzá és valamivel több porcukrot használunk az elkészítéshez.

Claret Cup.

Egy nagy üvegkancsóba hosszúkas darab tiszta jeget teszünk, míg egy külön pohárba a következőket keverjük össze: egy kevés szénsavas vizet, egy fél likőröspohár maraschinot, egy egész pohárka Benediktint, egy és fél pohárka cognacot, egy és fél pohárka citromlevét. Mindezt összekeverjük és beöntjük a korsóba, majd ráöntünk három deciliter szénsavas ásványvizet és hét deciliter jó vörösbort. Az egészet hosszú kanállal jól megkeverjük, sok friss gyümölcsessel díszítjük és felszolgáljuk.

Pezsgő Cup.

Ugyanugy készül, csak a citromlé marad el és vörösbort helyett egy üveg pezsgőt öntünk a korsóba.

Claret lemonade.

Rendes lemonádé darabos jéggel teendő hosszú pohárba és vörös borból egy deci úgy öntve a stucába, hogy a lemonádával ne keverődjön össze. Két szalmaszállal felszolgálható.

Imperial Punch.

(Bowles üvegben elkészítendő.)

Egy likőrös pohár Curacoa, két likőrös pohár cognac, két likőrös pohár rum, két likőrös pohár citromlé feloldva hat evőkanálnyi porcukorba. Az egészet jól összekeverve beöntjük a Bowleba, hozzáöntünk egy egész üveg vörösbort és három deci szódavizet. A Bowles tálban egy tiszta nagy darab jeget helyezünk el, megkeverjük és felszolgáljuk. Ugyanígy készíthetjük el vörösbort helyett, pezsgővel vagy fehér borral, de ebben az esetben nem szabad hozzá citromlevét használnunk és Curacoa helyett Marasquinot kell tennünk.

Tej Punch.

(Nagy talpas pohárban felszolgálható.)

Egy kávéskanál porcukor feloldandó három centiliter whiskeyvel, törött jéggel és másfél deciliter tejjel jól összekeverjük, átszűrjük és egy kis reszelt szerecsendiót hintünk rá.

Citrom Squash.

(Lemon Squash.)

Boros stucában felszolgálható. Egy nagy darab tiszta jég, két kávéskanál porcukor feloldandó egy egész kipréselt citrom levében. Ezt átszűrve pohárba öntjük és erre rá három deciliter szénsavas ásványvizet öntünk és felszolgáljuk.

Sherry Cobbler.

(Nagy talpas pohárban felszolgálható.)

Egy kávéskanál porcukor feloldandó, azután két desszert pohárnyi Sherryvel tiszta, finomra törött jéggel összekeverjük, friss gyümölcsessel díszítjük és felszolgáljuk.

Sherry Flipp.

(Régi fajta egyenes pezsgős pohárban felszolgálható.)

Egy fél kávéskanál törött cukor, egy desszert pohár Sherry, egy tojás sárgája, jól összekerendő törött finom jéggel, ezután átszűrve felszolgálható. Egy kevés reszelt szerecsendióval behintjük a felszolgálás előtt.

Keresztes Ede.

Felelős szerkesztő: ABA SÁNDOR.

Kiadó: A SAJTÓBIZOTTSÁG.

Szent-László könyvnyomda nyomása, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 28.

Pályázat. A MÁV. **kisújszállási állomás vasuti vendéglője 1920. évi június hó 15-től 5 évre bérbeadandó.** Bővebb felvilágosítás szerkesztőségünkben nyerhető.

Kávéházmegnyitás. Tisztelt barátai-
mat és kartársaimat értesítem, hogy a teljesen átalakított
és minden követelménynek megfelelően újonnan berendezett
MAGYAR KORONA
kávéházat (VI., Andrassy-út 12) folyó hó 19-én megnyitottam.
Pallai Miksa kávé.

Takaréktűzhely

kombinált majolika, üst, vízmelegítő- és kenyér-
sütő kemencével kifigástan állapotban **eladó.**
SZENTMIHÁLY GYÓGYSZERÉSZ SOROKSÁR.

HUPFELD-FÉLE

villanyzongora 100 kottával
Megtekinthető **TÖKÉS** étte-
remben Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. **eladó.**

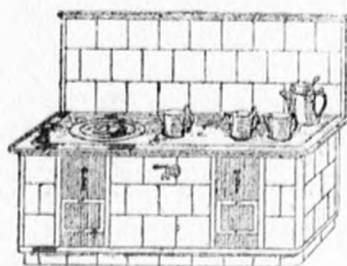
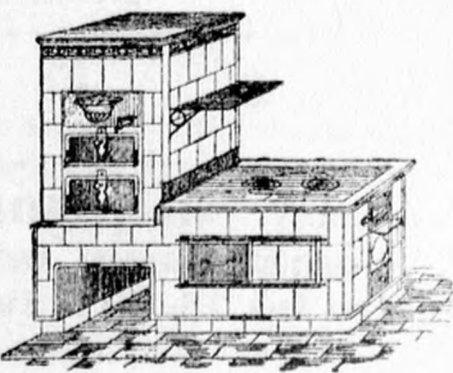
Az „OCEÁN” Magy. Konzervgyár és Keresk. r.-t.
BUDAPEST-DUNAKESZI

Ajánlja legjobb minőségű **marinált, füstölt és sós**
heringjeit, olajos szardiniát és laza-
cot, Ambrózia mustárt, gyümölcs-
és főzelék konzervjeit.



Vendéglői, kávéházi tűzhelyek,
cukrászkemencék készítését és megjavítását
a legjutányosabban elvál-
lalja a volt Lakos Lajos takaréktűzhelygyár üzemvezetője és
főszerelői által megnyitott

Börcsök, Balogh és Bakonyi
takaréktűzhely készítő cég. Telefon
Üzem: IX., Rákos-utca 6. J. 32-60
Lakás: VIII., Bezerédi-utca 8, f. 3.



FISCHER MIKSA

tojáskereskedő

BUDAPEST, VI., DESSEWFFY-UTCA 41.
TELEFON: 24-23.

A budapesti szállodások és vendéglősök szállítója

Kugler Henrik

utóda

Gerbeaud r. t.

Janek János

tisztelettel értesíti a szállodás és
vendéglős urakat, hogy a **Köz-**
ponti Vásárcsarnokban 218-219. számú fülké-
ben mindenkor a legméltányosabb áron **hagymát, zöld-**
séget, burgonyát, korai főzeléket, dinnyeidényben
kizárólag fajdinnyét árusít. Szives pártfogást kér
a **Vendéglősök Beszerző Csoportjának burgonyaelosztója.**

VENDÉGLŐSÖK BESZERZŐ CSOPORTJA R.-T.

BUDAPEST, IV. KERÜLET, VÁMHÁZ-KÖRÚT 2. SZ.

Igazgatóság: Vámház-körút 2. I. em. Elosztó osztály: Vámház-körút 2. földszint.

TELEFON: {
IGAZGATÓSÁG JÓZSEF 72-67.
ELOSZTÓ OSZTÁLY JÓZSEF 73-26.
FŐPÉNZTÁR JÓZSEF 73-28.

VENDÉGLŐSÖK TÜZELŐANYAG BESZERZŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA

BUDAPEST, IV. KERÜLET, VÁMHÁZ-KÖRÚT 2. SZÁM

Raktárak: Dunaparti teherpályaudvar.

Szállít: **szén, fát, Cséry-kocsot** maximális áron alul.

TELEFON: JÓZSEF 73-28.

BLOCH MÓR cég

Modern Szálloda, Szanatorium
és Kórház Berendezési Vállalat.

Paplankülönlegességek gyára.

Steril. Hyg. Ágytollgyár.

BUDAPEST

Telefon: J. 115-42 Központi iroda: VII., Károly-körút 7.

Sürgőnycim: MORBLO.

A BUDAPESTI VENDÉGLŐSÖK ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT SZAKIRÁNYÚ ISKOLÁJÁNAK

25 ÉVES TÖRTÉNETE

IRTA

K. KRITSFALUSSY ISTVÁN



25 év . . .

25 év nagy idő — jelentős határállomás az egyéni tevékenységben, a törtető ember életében is, közintézményeinknél, kulturtényezőknél ennyi idő az értékek mérhetetlen hatványát jelenti.

Az értékek megbecsülhetetlen tömegét a visszapillantás világosságánál tudjuk kellően áttekinteni. A visszapillantás múltat felidéző ereje nemcsak a becsülettel végzett munka tiszta öntudatát nyújtja nekünk, de egyben megszerzi azt az erőt is, mely az újlag végzendő munka teljesítéséhez föltétlenül szükséges.

A becsülettel végzett munka tiszta öntudata, az igaz magyaros szellem, a társadalmi osztályt továbbfejlesztő erő tör elő abból a jubiláris 25 esztendőből, melyet „a budapesti vendéglősök államilag segített szakirányú tanonciskolája” ez alkalommal ünnepel. Ideális emberek áldozatkészségét, mérhetetlen akaraterejét, az eszményi jövőbe vetett nemes hitét látjuk a 25 év történetében megvalósulni és odaemelkedni, melyet lelkes tettvágyuk maguk elé tűzött, mint elérendő végcél.

Az eszme kiindulását, megvalósulását, fejlődését megismerni nemcsak történelmi kötelesség, de az mindnyájunknál az erkölcsi erő gyűjtésében főforrás kell legyen, mint amelyre szükségünk van a jövőben ahhoz, hogy az iskola továbbfejlődését biztosíthassuk, hogy az megizmosodhassék s elérje azt a magaslatot, melyet lelkes megteremtői rajzoltak maguk elé.

A régmúltban e pályára lépő ifjak sokszor oly egyénekből kerültek össze, kik más pályán boldogulni nem tudtak, s arra mint utolsó lehetőségre gondoltak. Ez a körülmény, melyet az akkori társadalmi felfogás a valóságnál erősebben torzított, vezette az 1885. év március havában megtartott kongresszuson a vendéglős iparnak igen tekintélyes és nagy-

műveltségű tagjait annak a gondolatnak a felvetésére, hogy egy szakirányú iskola létesíttessék, mely a tanoncok szellemi és gyakorlati irányú foglalkoztatásával elérje azt a színvonalat, melyet a vendéglősipar magának — belső értékénél fogva — joggal megkövetelhet.

Ez eszmének lelkes harcosai Gundel János, Stádler Károly és különösen Glück Frigyes voltak. Mindegyiket áthatotta a lelkesedés szent heve, mindegyiknek vágya volt a vendéglős ipart az őt megillető tekintély magas fokára felemelni, de legmagasabbra lángolt az elhatározó lelkesedés szent tüze Glück Frigyesben. Törhetetlen energiája akadályt nem ismert, áldozatkészsége, anyagi támogatása minden akadályt legyőzött. Dolgozott, agitált — sokszor a vendéglősök közönyösségével szemben is, — az anyagiak előteremtésével minden kicsinyességet elhárít; érzi, hogy a fanatikus munka mellett az anyagiak előteremtése az az erő, amely a fölényt és sikert biztosítani tudja. Ez vezette minden léptében, ez irányította szívós elhatározásában, s ez eredményezte mérhetetlen áldozatkészségét. Mekkora energia, csüggedni nem tudás, lelkesedő hév kellett hogy legyen ebben a férfiúban, míg végre legyőzve minden akadályt, az 1885-ben felvetett eszme 1895-ben a megvalósulás stádiumába jutott. Május hó 1-én kelt 11,666. számú miniszteri határozat az iskolai szervezetet megállapító szabályokat helyben hagyta. A székesfőváros ugyanezen évi 31,781. számú határozata a felügyelő bizottság elnökévé Glück Frigyest nevezte ki, mely szerencsés körülmény egyben a megalakuló iskola jövőjének is határozott biztosítéka volt. Az intézet vezetésére Walter Károly főigazgatót — volt székesfővárosi ipariskolai tanárt — az Ipartársulat jelenlegi érdemdús titkárát sikerült megnyerni.

Az ünnepélyes megnyitás október hó 22-én történt, amelyen az Ipartársulat részéről Gundel János s a felügyelő bizottság részéről Glück Frigyes elnökök voltak jelen. A m. kir.

vallás- és közoktatásügyi minisztériumot Halász Ferenc kir. tanácsos képviselte. Jelen voltak Gerlóczy Károly alpolgármester, Mártonfy Márton az ipariskolák országos főigazgatója, a fővárosi tanügyi osztálya nevében: Dr. Sacher István és Alkér Ernő, valamint Schwetz Vilmos segédtanfelügyelő. Ezenkívül a társadalom több kitünősége tette megjelenésével emlékezetessé az első tanévet, melyben a beiratkozás fényes eredménnyel zárult. Az első tanévben az iskolának 334 tanulója volt, melyből az előképzettség és értelmiségi klasszifikáció alapján kettős évfolyam szerveztetett. **Az első tanév (1895/96)** a millenáris ünnepekre való tekintettel — miként a főváros többi iskoláiban — korábban (május 23-án) zárult.

Az ifjak erkölcsi és társadalmi viselkedése, iparkodása — az odaadó munkásságú tanári kar vezetése alatt — megfelelő volt s mely azóta fokozatos megerősödésével az intézményt azzá tette, hogy ma a külföld hasonló iskoláival is nyugodtan hasonlíthatjuk össze.

Az **1896/97. évi tanévet** emlékezetessé teszik a kormány és a székesfőváros évi 500—500 frtos segélyei. A székesfőváros a segélyen kívül megfelelő helyiséget, fűtést és világítást szavazott meg. A budapesti kereskedelmi és iparkamara három éven át évi 200 frtot juttatott az iskola céljaira. Ezekon kívül Thék Endre, Kuncz József, Thonet Testvérek, Hüttl Tivadar, Wadlsteiner F. Christoffle cég és Haas Fülöp a felszolgálat tárgyának előadásához megfelelő felszerelést ajándékoztak.

A tanév keserűségéhez tartozott az a közönyösség, melyet az előző év fényével szemben éppen maguk a vendéglősök tanúsítottak az iskolával szemben. Bár az 1884. évi VII. t.-c. és 1893. évi 33564. sz. kultuszminiszteri rendelet a tanoncok beiratását és iskolába járatását kötelezővé teszi, ennek dacára a vendéglősök egyrésze be sem iratja, a másik része a látszat kedvéért beiratja ugyan a növendékeket, de nem járatják pontosan az iskolába. Glück Frigyes energiája és Walter Károly lelkesedése újabb nehézségre bukkanak, az ifjaknak a tudás és szellem fegyvereivel való felruházása zökkenőre talál, de ez nem csökkenti a „rajongók“ kitartását. A felügyelő bizottság javaslatára az Ipartársulat elfogadta a súlyos rendbirságot s ezzel úgy látszott, mintha a nehézkesek utolsó akadályja is elgördült volna a fejlődés útjából.

A tanévben a tanítási tárgyak köre bővült a franciával, a szépírást nagyobb súly helyeztetett, s a felszolgálat és illetan szintén megfelelő teret kapott. Eddig a tanítás menetét megfelelő tankönyvek hiánya gátolta, ebben is lényeges fordulat történt. Mártonfy Márton, Trájtler Károly, Walter Károly, Glück Frigyes és Somogyi Ede értékes és szakcéljának megfelelően összeállított tankönyvvel segítik elő a nagy cél elérését. A tanulók száma 323 volt, kik közül 28 jutalmat nyert a tanév alatt kifejtett szorgalmáért.

Az **1897/98. tanév** legkiemelkedőbb mozzanata Glück Frigyes 10,000 koronás „István“-alapítványa. Az eszme iránti lelkesedésnek tényekben beszélő újabb bizonyítéka. Évi 400 korona kamatját az intézet jó előmenetelt és magaviseletet tanúsító növendéke nyeri el évről-évre, amellyel külföldön kell tanulmányait gyakorlatilag kiegészíteni, illetve tökéletesíteni. A nagyszegű alapítvány mellett jelentős volt Gundel János alapítványa, melynek évi kamatja 80 korona. Összegük-

ben kisebbek, de a megértő lelkesedést igazolják a Raják és Fänkl-féle és François Lajos pezsgőgyáros 100 koronás adományai. A tanévben a felszolgálat a múlt év nagylelkű adományai révén gyakorlatilag tanított, ami fejlődés a multhoz képest.

A tanév s a „rajongók“ legszebb diadala volt az a siker, amely az 1898. év január 5-én Wienben rendezett II. nemzetközi kiállításon versenyző iskolánkat érte. A vállalkozás az ifjú intézet részéről merész volt s ennek dacára iskolánk az „aranyérmét“ nyerte el a magyar név teljes dicsőségére.

E tanév sem hozza meg a remélt teljes megértést a tanoncot tartó vendéglősök részéről. Csak így érthetjük meg az évi jelentés keserűen feljajduló hangját: „ki szerez a vendéglős iparnak tiszteletet, ha magunk nem akarjuk azt tiszteledőnek látni?!“ Minő jellemző a lelkes Glück Frigyesnek s az intézet buzgó igazgatójának Walter Károlynak intő szava: „a nagy versenyben ma már csak az állhat meg, csak az tud magának tisztességes existenciát biztosítani, aki szakmájában teljes képzettséget szerez, s amellet az általános intelligenciának azt a fokát megszerezte, mely minden ipárnak elengedhetetlen kelléke.“ A társadalom érdeklődését iskolánkkal szemben igazolja az a körülmény, hogy az évről-évről vizsgálatokra a legtekintélyesebb napilapok is elküldték tudósítóikat. A tanévnek 333 tanulója volt, 26 ifjú elismerő jutalmat nyert.

Az **1898/99. tanévben** az iskola a régi Szemere-utcai iskolából a VI. ker. Érsek-utcai községi iskolába helyeztetett át. A vendéglős iparnak képesítéshez való kötöttségéért folytatott küzdelmet a miniszteri elutasító végzés újlag fájdalmasan érinti anélkül, hogy azért a további küzdelmet fel akarná adni. Beiratkozott 289 tanuló, kik közül 24 jutalomra érdemes volt.

A következő **1899/1900. tanév** a munka megalkotásának ötödéves fordulója. Az intézet életét különösebb mozzanatok nem teszik jelentőssé, az ifjú intézmény izmosodásával, megerősödésével életképességét igazolja, elért sikerei sokra jogosítják. E tanévben a tanulók létszáma 272 volt, a tanúsított szorgalom azonban kiváló, amennyiben 27 ifju munkássága nyert jutalmat.

Az **1900/901. tanév** jelentős fordulatot hozott a tanonciskola országos ügyére. A vendéglősök országos kongresszusát 1900. év nyarán Aradon tartották meg, amelyen a szakoktatás országos szervezésének szükségessége kimondatott s a cél megvalósítása érdekében az országos szövetség kebelében egy tanügyi szakosztályt létesítettek. A szakosztály 13 vidéki tagból s a budapesti vendéglős szakiskola felügyelő bizottságából állott. A vidéki tagok helyi bizottságokat alakítottak a kérdés alapos és tüzetes megvitatására.

A kiváltott energia lendülete a legintenzivebb Győrött, ahol 7000 koronát hoztak össze a létesítendő iskola céljaira; utána Debrecen tünt ki, ahol 2600 kor. összegyűlése az ideának komoly megvalósulása felé való haladást igazolja. Az akció azonban csakhamar megindult Arad, Nagyvárad, Szeged, Kolozsvár, Temesvár, Kassa, Miskolc, Szatmár, Pozsony, Székesfehérvár, Pécs, Szombathely és Sopronban is, ahol a vidéki tanonciskolák felállítását elhatározták.

Iskolánk a hazafias szellem megerősítése végett a magyar nemzet legszebb ünnepét, március 15-ét is megünnepelte s a Vörösmarty szobrára eszközölt szerény összegű gyűjtésével

(66 korona) tanubizonyosságot tett arról, hogy részt venni óhajt annak a nagy kötelezettségnek lerovásában, amely minden élni akaró nemzetet kötelez nagyjaival szemben.

A tanévet Gundel János 25 éves jubileuma teszi fényessé. Az 1885. évi országos kiállításon ő szervezi a szállodai és vendéglős kiállítást, az orsz. szövetség létesítése az ő nevéhez fűződik. A vendéglős kongresszus összehívása, a nyugdíj egyesület megteremtése körüli munkásság egy tevékeny és széles látókörű embernek fáradhatatlan energiáját igazolja. Intézetünk Gundel Jánosban azt az embert ünnepelte, akinek munkája jelentősen hozzájárult a szakiskola létesítéséhez s aki maga is példája volt annak, mint kell ernyedetlen és kitartó munkával kivívni úgy szakértársai, valamint az egész társadalom elismerő megbecsülését. E tanévben 263 tanulója volt iskolánknak, melyből 17 nyert ernyedetlen szorgalmáért jutalmat.

Az **1901/902. tanévet** a küzdelem egy új phasisa jellemzi. A képesítésért — újlag — megindult a jogos küzdelem, mely most már a negyedik. Vezetőinek igaz dicséretére válik az a csüggedést nem ismerő erő, amellyel a vendéglősök érdekében ismét sikra szállnak. Az ügynek három nagy harcosa Gundel János, Glück Frigyes és Stádler Károly a meggyőződés kérlelhetetlen energiájával küzdenek ismét. Jelenítés érkezik a debreceni szakiskola felállításáról, mely a vidéki szervezkedés pozitív eredménye közül az első fecske. Az iskolának ez évben 257 tanulója volt, kik közül 27 érdemelte meg az elismerő jutalmazást. A tanévben új számtan, német és francia tankönyvek összeállítása teszik a szakiskola tankönyvirodalmát gazdagabbá. Munkatársak voltak: Walter Károly, Mártonfy-Trajtler, Glück-Somogyi.

A következő **1902/903. tanév** a vendéglős iparra nagy jelentőségű kérdést érlel meg. A vendéglősipar színvonalának emelése, — mely maga után vonja az ipari képesítéshez való kötöttséget — minden komoly vendéglős előtt megérthetővé teszi a szakirányú oktatás szükségességét. E kérdés teljesen előtérbe lép s az oktatás komolyságának s nevelő erejének biztosítása végett életbe lép azon szigorító rendelet, mely szerint mindazok az ifjak, kik szakiskolába nem járnak, nem nyerhetnek munkakönyvet. E rendelet biztosítani látszik azt az eredményt, amelyet az iskola — a vendéglősipar belső értékeinek fokozása tekintetében — maga elé tűzött. A tanévet 267 tanuló fejezte be, kik közül 26 érdemelt elismerést.

Az **1903/904. tanév** megnyitása egy rendkívül fontos eredményről számolt be. Iskolánk résztvett az 1903. év augusztus havában rendezett országos tanonc- és segéd munka-kiállításon, melyen Magyarország akkori uralkodója, I. Ferenc József apostoli király is megjelent. A felséges vendég Glück Frigyes és Walter Károly kalauzolása mellett gyönyörködött a kiállított tárgyak szépségeiben s örömmel izelte meg a hódoló tisztelettel feléje nyújtott tüzes tokaji bort, melyet Müller Antal diszes terítékű asztalánál Glück Frigyes diszserlegében készítettek elő számára. A kiállításból kifolyólag úgy az intézet, mint annak érdemdús igazgatója — Walter Károly — elismerő oklevelet nyertek. Az elismerés fénye ez évben 279 tanulóra esett, kik közül 19 tünt ki szorgalmával.

Az **1904/905. tanév** a vendéglős szakiskola fejlődésében fontos történeti pont, mert e téren megindult tevékenységnek méltó eredményeképpen Debrecenben, Miskolcon, Szegeden és Aradon hasonló szakiskolák állítottak fel. E tanévben

közzétették a szervezeti, valamint a rendtartási és fegyelmi szabályokat, melyek iskolánk működésének határozott kereteit képezik. A tanév eseményei között különösen diszes hely jutott Stádler Károly, Glück Frigyes, Gundel János és Kammer Ernő 25 éves jubileumainak. Életük mindig méltó példái lehetnek ifjúságunknak a nemes törekvésben. A tanévnek 281 tanulója volt, kik közül 24 tünt kiszorgalmával.

Az **1905/906. tanév** a hálának és az ifjúság elismerő megértésének dicsérendő példáját mutatja. Az intézet ifjúsága megfestette Glück Frigyes életnagyságú arcképét, mely ünneplés formában nyert elhelyezést, hirdelve azt, hogy az ifjú lélek a nevelő munkában is hálásan megértő alany, csak lelkéhez vezető útnak nyitját kell megtalálni. Az elismerés kötelességében 291 tanuló vett részt, kik közül 30 mutatkozott jutalomra érdemesnek.

Az **1906/907. tanév** folyamán a szakiskolai intézmény fejlődésében újlagos eszmei bővülést tapasztalunk. Felmerült a szakmúzeumok és szakkönyvtárak létesítésének szükségessége, melyet mintegy kiegészíteni látszik a tanoncok ifjúsági önképzőkörének szükségyszerű létesítése. A megvalósulásig kitartós munka s anyagi erő szükségesek s így létrejöttük előreláthatólag újabb energiák bevonását teszik szükségessé. Az amerikai minta szerint kívánatosnak mutatkozott az ifjúság kebelében alakítandó felügyelő bizottság, mely az ifjút a cselekvés és önfegyelmezés munkájába akarja bevonni s ez alapon intézi el minden az iskolai életbe vágó s az ifjúságot érintő fegyelmi ügyet. A fővárosi ékszerész tanonciskolában tett ez irányú kísérletek biztató jellegűek voltak, megvalósulásuk azonban nagy kultúrszínvonalat követel. A tanévnek 300 tanulója volt, 24 tanuló elismerésreméltó szorgalmat fejtett ki.

Az **1907/908. tanévben** jelenik meg az új ipartörvénytervezet, mely a szakirányú oktatás fontosságát hangsúlyozza. A törvénytervezet 295—304. §-ai kimondják a szakvizsgáló bizottság előtti vizsgálat szükségességét, ami erős foggantyú annak a törekvésnek megvalósításában, hogy a vendéglős ipar is — végre — a szakszerűleg képesített iparágak közé emeltessék. A törvénytervezet egyben azt is kimondja, hogy ha az iskolaköteles tanoncok száma eléri az 50-et, akkor részükre szakirányú iskola nyitandó. Az intézet eseményei között kiemelkedő mozzanat volt Walter Károly 25 éves jubileuma. Ez a 25 esztendő annál érdemdúsabb, mert nem tanári munkájának ezüstünnepe az, hanem az Ipartársulat érdekében kifejtett lelkes munkálkodás negyedszázados fordulója. Kiváló érdemeit úgy az Ipartársulat, mint a felügyelő bizottság elismerő köszönetei, a győri vendéglős szakiskola felügyelő bizottságának üdvözlője és a tanuló ifjúság által az intézet számára készített életnagyságú festmény értékeli legjobban. Az elismerés szerény zászlaját hajtja meg előtte a Magyar Szakácsok Köre akkor, amidőn tiszteletbeli tagjául választotta.

Az intézet alapjainak megerősödését jelentette özv. csantavéri Törley Józsefné 2000 koronás alapítványa. A tanévben 335 tanuló vett részt, akik közül 31 érdemelte meg a kitüntetést.

Az **1908/909. tanév** az intézet alapjainak gyarapodásában mutat haladást. Elismerésreméltó jászapáti Kaszás Lajos 100 koronás adománya. A magyar eszme és a nyelv fontosságát legfinomabban Müller Antal érzi meg, aki tett alapítványát azon tanuló jutalmazására szánta, aki — német szü-

letése dacára — a legjobb előmenetelt mutatott a magyar nyelvben. A tanévnek 329 növendéke volt, kik közül 24 szerzett jutalomra érdemeket.

Az **1909/910. tanévet** úgy intézetünket, mint az egész vendéglős ipart sujtó szomorú gyász nyitja meg Stádler Károly halálával. Az egész Ipartársulat egyik legkiválóbb tagját veszette el. 1846 február 24-én született vendéglős családból s a négy középiskola elvégzése után atyja üzletében sajátította el a vendéglős ipar gyakorlati ismereteit. 20 éves korában Párisba ment, majd New-Yorkba, ahol megszerzi az amerikai polgárjogot s katona lesz. Mint ilyen végigküzdi az amerikai szabadságharcot, melynek lezajlása után érdemekben és sebekkel gazdagon tér vissza hazájába. Itt először atyja üzletét veszi át, majd a hatvani vendéglőt bérlí s végül a M. Á. V. igazgatójának felszólítására a Keleti pályaudvar vendéglőse lett haláláig. Kemény munkás életre tekinthetünk vissza, érdemeit felsorolni nagy teret venne igénybe. Tehetsége és szónoki képessége a székesfőváros VII. kerületének vezérémberei közé emelik. Törvényhatóságban, különböző bizottságokban, valamint igazgatóságokban a munkabíró ember mintaképe volt. Az 1885. évi országos vendéglős kongresszus összehívása Gundel János, Glück Frigyes, Kommer Ferenc és Walter Ferenc buzgólkodása mellett főleg az ő érdeme. Az ő agitációja teremtette meg — Bokros Károly tevékenységével egyetemben — az országos nyugdíj egyesületet, amellyel megmutatta az utat, miként kell a sorscsapástól sujtott szerencsétlent a koldusbotrajutástól megmenteni. A budapesti vendéglősök Ipartársulatának megmagyarosítása az ő tevékenységéhez fűződött. Érdemei nagyok s csak az a szervezet lehet igazán nagy, melyben nagy emberek támadnak s amelyik nagyjainak erényeit kellően értékelni s megbecsülni tudja. Munkásságát a királyi elismerés a koronás arany érdemkereszt adományozásával tüntette ki. Ifjúságunk, melyet nagyjai emlékének megbecsülésére tanítottunk, e tanévben 334 tanulóól állott.

Az **1910/11. tanév** a múlt gyászával szemben az ünneplő öröme volt. Müller Antal 40 éves vendéglősi jubileumát ünnepeltük. Iparunk Nestora 1860-ban született Budapesten. 1872-ben lett vendéglős tanuló a Hungáriában. Az „Aranysas“, „Budapest“ szállók s a híres Szikszay-féle üzletben nyerte az e téren szükséges alapismereteket. Tudását Párisban és Londonban bővítette, majd hazájába visszatérve a Vadászkürt szállóban nyert alkalmazást. 1880-ban a Nemzeti Kaszinóba hívták meg. Tudását szaktársai értékelik a legmagosabbra, kik a „mester“ megtisztelő nevével ruházzák fel. Képzettségének a „Park Club“ a legfényesebb bizonyítéka.

A tanévet 383 tanuló zárta be, kik közül 27 bizonyult különös elismerésre s jutalomra méltónak. A tanévben egy továbbképző osztály felállítása határozottat el, amelynek felállítása az intézmény életképességét igazolja.

Az **1911/12. tanév**. A magyar vendéglősipar annyi törekvő s nagyképzettségű tagot tudott felmutatni, hogy az első pillanatra megérthetjük azt a szivós küzdelmet, melyet az ipar színvonalának értékessé tételére folytattak. Kevés iparág van még, amelyben az elismerés zászlóját oly sűrűn hajthatták meg a közért dolgozó tag előtt, mint azt a vendéglősiparban látjuk. E tanévet a vendéglősipar egyik kiválósága, Palkovics Edének 42 éves eredménydús működése teszi jubi-

lári ünnepséggé. Pályáját 1870-ben kezdi, mint szakács-tanuló, kiváló mesterei voltak. Kiválóságát legjobban az igazolja, hogy mint 16 éves ifjú a Nemzeti Kaszinó második s két évre rá első szakácsa lett. Tudása külföldre hajtja, ahonnan visszatérve újra a Nemzeti Kaszinó, majd az Angol királynő szálloda konyhájának élére kerül. Később az egész szálloda vezetését átveszi. Törekvését, szaktudását többoldalú kitüntetések bizonyítják legékebben, minőt kevés szaktársa tudott elérni.

Palkovics Edének ünneplésén kívül iskolánk résztvett Gundel János szobrának és Malosik Antal arcképének leleplezésén. E tanévet 396 tanuló zárta le, akik közül 28 jutalomban részesült.

Az **1912/13. tanév** hazafias ünnepségei közül kiemelkedett Petőfi Sándor szülei sirjának megkoszorúzása. „A jó öreg korcsmáros“ sirjára a hazafiság és elismerés koszorúját a leghivatottabb s legrokonibb foglalkozáság tette le. A megkoszorúzás aktusa után az ünnepség befejezéseképen ifjúságunk tisztelgett a nemes eszme megpendítője, Glück Frigyes előtt, aki azt muzeális kincsekben gazdag lakásán fogadta.

Intézményünk eszmei tökéletesítésének megvitatásánál felvetődött az a gondolat, hogy a vendéglős szakiskola akkor lesz tökéletes intézmény, ha azzal kapcsolatosan megfelelő szakmuzeum és könyvtár létesíttetik. Már e szempontok is kötelességünkkel teszik foglalkozni azzal a mesés gazdagsággal, melyet e téren az egyformán kiváló szakember és művészi érzékű Glück Frigyes összegyűjtött. Gyűjteménytára három osztályra tagolható: étlapgyűjtemény, könyvtár és evőeszkögyűjtemény. Diplomaszertű tokban, aranyozott függőpecséttel ellátott kartonlapon van feltüntetve az a menü, melyet Stádler Károly 25 éves vendéglős jubileumán fogyasztottak el. Kiváló az 1910. évi Erzsébet kilátó emléktorony felavatásának ünnepélyére összeállított étlap; nemkülönben az 1902. évi nemzetközi kongresszus étlapja, melyen az összes világnyelven fel volt tüntetve a felszolgálándó étel. A modern nyelvek mellett megtaláljuk a perzsa, szanszkrit, arab, khinai, khaldeus s a hierogliphszerű egyiptomi írást. A gyűjteménynek kiválóan szép darabja a Litzmayer sajátkezű rajzával ellátott „The Danze“ című étlap. Csodás szép az 1893. évi Szilveszter estére készült különböző színű selyemre nyomtatott arany, ezüst és bronznyomatú étlap. Művészetileg becses az országos ipartestület 1900 május hó 29-én megtartott diszebédjének étlapja, melyet Herald Cesár festőművész festett. Minden egyes étlap az ipar és kereskedelem allegorikus vagy a főváros egyes szépségeit tünteti fel. Művészettörténetileg rendkívül értékes annak a lakomának az étlapja, melyet Hüvös Iván 1912 február 26-án adott Puccini tiszteletére. Az étlap hátára Puccini sajátkezűleg ráírta „Bohémek“ című operájának egy pár ütemét s azt névalírásával látta el.

Könyvtára nemcsak az irodalom remekeit öleli fel, de a szakirodalomnak egy pár ritkasága is helyet foglal benne. Ilyen a híres Martini-féle könyv, melynek a világon három példánya ismeretes. Egy példány van a pápai könyvtárban, egy az angol király könyvtárában, a harmadik példány Glück Frigyes tulajdonát képezi. Híres az 1785-ből való magyar szakácskönyve.

Evőeszkögyűjteménye jelenleg az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban van elhelyezve. E gazdag gyűjtemény méltó alapja lenne annak a múzeumnak, mely méltán

képviselné a hazai vendéglősipar tekintélyét s megvalósításával a kitűzött cél koronáját tennők fel a nagy munkára. Aminő gazdag Glück Frigyes lakása múzeális értékekben, épen oly tanulságos ránk nézve egész élete. 1858 január 10-én született neves vendéglős családból, a középiskolának elvégzése után hat évig volt külföldön. Németország, Franciaország, Anglia és Amerikában szerzett tapasztalatai tették Glück Frigyes azzá, aki ma. E tudás kristályosította ki benne azt a nemes elhatározást és akadályt nem ismerő energiát, mely olyan színvonalra akarja emelni a vendéglősipart, aminőre ő maga tudott felemelkedni.

Törekvését, nemes intencióját a legmagasabb kitüntetés is méltányolja akkor, amidőn a Ferenc József-rend lovagja lesz.

E tanévben a tanulói létszám eddig el nem ért magaslatra emelkedett. Beiratkozott 411 tanuló, kik közül 24 nyert elismerést. Az adományok közül megemlítendő Pallai Miksa 120 kor. összege, melyet a szorgalom fokozására tűzött ki.

Az **1913/14. tanév** történetileg fontossá teszi az a gazdag eredmény, amely szerint az országban 14 vendéglős szakiskola működött. A „*rajongók*“ álma szebben és tökéletesebben, eredményekben gazdagabban nem valósulhatott volna meg. Ebben a tanévben hatalmas lépés történik a továbbképző tanfolyam felállításában. A jelentkező 12 hallgató oly kevés, hogy azért a tanfolyamot megnyitni nem érdemes. Ezért az eszme előharcosai: Palkovics Ede, Glück E. János, Kommer Ferenc, Gundel Károly, Löhnert Mátyás — Glück Frigyesel az élükön — személyesen beiratkoznak a tanfolyamra. Az erkölcsi megszügyenyítés megtermi a kívánt gyümölcsöt, a hallgatók száma 41-re emelkedett. A tanév alatt intézetünk az elismerés pálmáját Bokros Károly felé nyújtotta azzal a szerény ténykedésével, hogy leleplezte olajfestményű arcképét. Az Országos Nyugdíj Intézet létesítésében oly fáradhatatlan munkásságot fejtett ki, hogy az elismerés legméltóbb megnyilatkozása azoktól jöhetett, kiknek jövőjéért fáradságot nem ismert.

Intézetünk e tanév alatt eléri a tanulók évi létszámában a maximumot, 425 tanuló iratkozott be, kik közül 19 érdemelte meg különös szorgalmával az elismerő kitüntetést.

Az **1914/15. tanév** — mintha a tanulók létszámának zuhanó ellentétjét mutatná — mintha a bekövetkezett világeseemények hatása erejét iskolánkra dobta volna. Ez évben csupán 114 tanuló iratkozott be, akik közül 12 részesült jutalomban. Tanulságos az intézet tanulóinak alapismereteiről s előképzettségéről készült összeállítás, amely élesen bevilágít abba a sötétségbe, amely csupán a tanuló intenzív munkájával oszolhat el. Aki e statisztikai összeállítás vázlatos munkáját látja, még teljesebb mérvben kell hogy meghajoljon azok előtt, kik lelkesedésükkel az iskola megteremtésében világosságot gyújtottak. Az ösztöndíjak száma növekedett a Berger Leó és Steuer Marcel által adományozott 50—50 koronával.

Az **1915/16. tanév** a háborús állapotok nehézségei között telt el. Ez év gyászeseeménye Gundel János 1915. év december 31-én bekövetkezett halála volt. A tanév negatív értékű eseményei közé tartozik, hogy a vendéglősök szakirányú tanonciskolájával kapcsolatosan létesített továbbképző tanfolyam teljesen szünetelt. Hallgatói katonai kötelezettségüknek kellett hogy eleget tegyenek. A tanévben a tanulók száma újlag a régi normális nivóra emelkedett. Beiratkozott 326 tanuló;

ez évben a háborús állapotokra való tekintettel jutalmazások nem történtek.

Az **1916/17. tanév** állapotai a multhoz képest semmi javulást sem mutattak; iskolai helyiségeinket ez évben is katonai célra vették igénybe. Hazánkat érintő nagy esemény 1916 dec. 30-án IV. Károly magyar királlyá koronáztatása volt, melyet a kultuszminisztérium rendeletére iskolánk is jelentőségének megfelelőleg méltatott. Beiratkozott 294 növendék, jutalmazás ez évben sem történt.

Az **1917/18. tanév** eseményei közül kiemelkedett a „*Terített asztal*“ 1918. év április hó 15. és 16-án tartott igen tanulságos kiállítása. A vendéglősszempontról felette érdekes kiállítást intézetünk növendékei megtekintették. Testületünk ez évben is küzdött a fűtési mizériák miatt tanítási nehézségekkel. A tanévben 340 tanuló volt.

Az **1918/19. tanév** eleje nem vonhatta ki magát egész hazánkat alapjában megrázó események hatása alól. A tanítás szeptember hó 10-én rendesen megkezdődött ugyan s tartott november hó 1-ig. Ez időtől a tanítás szünetelt 1919 április hó 10-ig. Ez idő alatt nagy fordulat történt hazánk eseményeiben, a szocialista kormányt felváltotta a kommunista uralom. Az új áramlat szakadást eredményezett a testületben is, annak hét tagja közül négy behódolt a kommunista uralomnak, akik Walter Károly igazgatónak hivatalos átiratot küldtek, melyet a lapokban is nyilvánossá tettek, amely szerint nem hajlandók a nem szervezett tagokkal tovább működni. A testületbeli bomlás lehetetlenné tette a tanévnek rendes befejezését.

Az **1919/20. tanév** eleje a nemzeti öntudat újraébredésének időszakába esik. Iskolánk is újlag a régi megszokott, kipróbált mederbe terelődhetett. A tanítás ez évben sem lehetett egyöntetű. A szénhiány — novembertől ápriliséig — bennünket is kényszerűsünetbe szorított. Tanulóink száma ez évben 195 volt.

*

Ime a 25 év rövid áttekintése, amelyből rövidség kedvéért sok érdekes részletet kellett elejteni, de amelyből így is a megértő lelkesedés, munkakedv és erős akarat sugárzik ki. Az elért fényes tanítási eredmény magyarázatát egyfelől ifjúságunk megértő szeretetében találjuk, javarészt azonban annak a lelkes tanári testületnek kell tulajdonítani, amelyik fáradságot és munkát nem kimélve hozzájárult ahhoz a nemes törekvéshez, amely a vendéglősipar színvonalát akarta odaemelni, amit valóban meg is érdemel. Ebben a 25 éves munkában szolgálati időrend szerint résztvettek: Walter Károly igazgató, Garai Ede, Száva János, Tausz Ferenc, Török István, Vaszkó György, Havas István, Kereszty István, Zahoray Károly, László Albert, Mittrovátz Adolf, Samu István, Medveczky Lajos, dr. Szabó Viktor, Bencze Oszkár, dr. Weninger László, Havas Mihály, Wirtschafter Márk, dr. Brendörfer János, Kutassy Lajos, Cservenka Károly, Vass Béla, Neuhold Ferenc, Varsányi Lipót, Takács Arnold, dr. Szabó Károly, Szekeres Ferenc, dr. Hunyady József, Kritsfalussy István, Szabó János, Makács István.

Glück Frigyes alapítványa révén külföldi tanulmányútra mehettek: Bammer József, Szabó Imre, Tomor Ferenc, Pencz Ferenc, Dankovszky Ede, Krammer György, Fodor Imre, Kurcz Béla, Pataky János, Stohl Viktor, Sziráky Mátyás,

Zsidarits Béla, Schnitta Samu, Makács István, Barát Lajos, Fellner László, Dervalits Mátyás.

A 25 jubiláris év alatt iskolánknak összesen: 7371 tanulója volt, kik közül 1099 növendék kapott végbizonyítványt. A 25 éves jubileum történeti áttekintését nem zárhatjuk le anélkül, hogy meg ne hajtánók az elismerésnek a zászlaját Walter Károly igazgató előtt. Amennyiben az intézmény megteremtésének története Glück Frigyes véghetetlen lelkesedésével s energiájával függ össze, viszont annak megszervezése, paedagogiai életben tartása s tanügyi színvonalra való emelése Walter Károly hatalmas akaraterejének, erős egyéniségének s az Ipartestületet teljesen megértő szeretetének tulajdonítható. 25 évet töltött el annak az intézetnek az élén, amelynek előmunkálataiban — az intézet megnyitását megelőzőleg — 10 évig dolgozott lankadatlan hévvel. Méltó büszkeséggel

tekinthet vissza a múltra, keserves, fárasztó munkát végzett, de a jól végzett munka nemes öntudata töltheti el szívét s acélozhatja meg még ma is fiatalos tetterejét.

Ahol oly erős egyéniségek irányítják iskolánk jövőjét, mint aminőket a 25 éves jubileum fényes alakjai között találunk, ott nem kételkedhetünk annak jövőjében sem. A példák követésre méltók kell hogy legyenek ifjúságunk előtt is; miként kell a jövőért, az eszméért önzetlenül dolgozni; mint kell megvalósítani azt az ideát, amelyért a vendéglősiparnak oly sok érdemes tagja teljes tudásával szállott harcba. A vendéglősipar és annak ifjúsága akkor lesz önmagához és jövődő küzdelmeihez méltó, ha megbecsüli az elődök áldozatkészességét; tiszteli az energiát, mely a jövőért dolgozott s a nemes törekvést mindig követésre méltó példának tartja.

